

W I A D O M O S C I W A R S Z A W S K I E

W SOBOTĘ DNIA 7. LISTOPADA ROKU 1767.

Z Warszawy d. 7. Listopada.

Naznaczona mocą zalimitowanego Seymu do układania Traktatów z Xiążęciem Jmcią Repninem Wielkim i Pełnomocnym Dworu Rosyjskiego Posłem i innemi przytomnemi tu Ministrami Cudzoziemskimi Kommissya dnia zaonedayszego za zbiehaniem się Jchmciów Kommissarzów do pomienionego Xiążęcia Jmci Repnina *sub praesidentia* Xiążęcia Jmci Prymasa Kerony i W. X. Lit. jest za-

gaiona z solwowaniem Sessya na dzień dzisiejszy.

Xiążę Jmć Biskup Warmiński pożegnawszy Króla Jmci P. N. M. wyjechał z tąd dnia wczorajszego do Dyecezyi swojej z intencją powrócenia na Nowy Rok.

Reassumpcyja Sądów Kommissyi Skarbu Koronnego Rzepltey, tudzież Sądów Assessorских Koronnych w tym tygodniu podług przypadley z Prawa Kadencyi nastąpiła.

Z Marsylii d. 18. Września.

W tym roku równie iako i w przeszłym, nie wielkie tu urzędzia mieliśmy, ale szkodę z tąd wynikającą, sowiec morze nadgrodziło. Sledzi tyle ku naszym brzegom przystąpiło, iż nigdy tak obfitego onych połowu nie mieliśmy. Na jednym tylko okręcie przywieziono tu 2,400 cetnarów tego tak pożytecznego towaru.

Z Burdegali d. 28. Września.

Susze nadzwyczajne w tym tu Kraiu panują, dla których warty przy studniach stawieć musiano, aby do szczytu woda z nich wyczerpana nie była. Dają z nich butelkami wodę, które w szczupłej nawet tej mierze dostać za wielkie szczęście pożywają.

Z Brest d. 5. Października.

Fregatta Królewska *L' Inconstante* nazwana, pod kommandą Pana *Tronjoby* Kapitana okrętowego zostająca, tu z *Terre-Neuve* przybyła: nayduie się na niej 30 ludzi z wysp *S. Pierre* i *Miquelon* powracających, które dla tego do Francyi zprawdzono, iż do ostatniej nędzy przywiedzione, niezmiernych ucisków od Anglików doznawały. Naięto dla Króla okręt jeden Kupiecki na

którym do wyspy *Guadelupy* wysłać mają 500 ludzi z Regimentu *Vermandois*.

Z Paryża d. 5. Października.

Dnia 21 przeszłego miesiąca wszczął się pożar we Wsi *Bourgeau* parafii *Selles* w Kraiu i *Diecezyi* *Bituryckiej*. Zaczął się ten pożar od lepianki ubogiej niewiasty, która dniem pierwiey umarła była. Wiatr dosyć gwałtowny północny wiodnym prawie okamgnieniu pożar ten od jednego końca wsi do drugiego rozszerzył, tak dalece, iż w przeciągu 3 godzin 100 z okładem domów w perzynę poszło. Obywatele z życiem ledwie iaką częśćkę sprzętów swoich zachowali. Tym przypadkiem na 40 gospodarzów do ostatniego ubóstwa przyszło, przez utratę większej części sprzętów, dobytku, siana, zboża i wszelkiego gatunku żywności na zimę przypsobiłoney.

Z Paryża d. 9. Października Powiadaia, iż dzieciom ogrodnika w *Choisy* szczepiona być ma ospa, domyślają się z tąd nie którzy, iż Król Jmć zamysła dzieci zmarłego *Delfina* tymże sposobem tej choroby nabawić. Wszystkim wchodzącym do Akademii budowniczej Królew-

skiey przykazano oddać patenta Architektów Królewskich, z przyczyny, iż Król Jmć chcący do lepszego porządku przywieść tę Akademią znieść ją postanowił, i rejestra iey kazał w Kancellaryi budowniczey złożyć. Przed niejakim czasem Pan Poisson Margrabia de Marigni (Brat zmarley Margrabiny de Pompadour) jako Dyrektor Generalny Akademii i Manufaktur Królewskich, domagał się tego aby Pan Ouailly pod jego protekcją zostający, przyjęty był do pierwszej Klasy Akademików, nie bywszy pierwey podług zwyczaju w drugiej. Akademicy mieniać, iż się to ich prawom sprzeciwiało, nie przypuścili iego. W krótcie potym gdy Pan Cotte ieden z Akademikow umarł, Margrabia nalegał aby Pan Ouailly był przyjęty, ale Akademia znowu się sprzeciwiała, i wielą przyczynami postępek ten swój usprawiedliwić usiłowała.

Z Manheimu d. 29. Września.

Dnia wczorajszego przybył tu Xiążę Jmć Elektor Pan nasz z Schwetzingen, razem z Xiężną Jeymcią Bawarską trochę pierwey do Schwetzingen przybyłą, z którą skarbiec tutejszy, Gabi-

net medalów, także Księgarnią, Galeryą obrazów, i Gabinet ciękawości naturalnych przez dwie godziny oglądał. Około godziny 11 nazad z tąż Xiężną Jeymcią do Schwetzingen wylechał.

Z Ratisbonny d. 5. Października. Pokazuje się tu Dekret rady nadworney Cesarzkiey pod datą 22 Września, względem zaszłych gwałtów pod *Donaustauf*, przykazano Regencyi Bawarskiey, wszystko przywrócić do dawniejszego stanu, a prawem nie zaś gwałtami przynależyte mi swoiey dochodzić.

Z Sztokholmu d. 22. Września.

Dnia 16 tego miesiąca Król-wic Jmć Karól udał się do okrętu nowo zbudowanego Król-wic *Gustaw* nazwanego, który na 64 armaty sporządzony, do flotty Królewskiej miał być przyłączony. Ale Kampania nasza Indyjka tenże dla siebie i handlu swojego do Chin okręt zakupiła. Nigdy ieszcze takiey wielkości okręt od tey kompanii użyty nie był.

DONIESIENIE

Ponieważ dla wygody Kupców Sklepy murowane są wystawione w Siemiatyczach, więc renowując dawniejszych Królów obwieszczenia na Jarmarki temu Miastu służące

z pomiędzy kilku te dwa Pryncypalne są wyznaczone, pierwszy na S. Maiey, na którym postne wszystkie rzeczy i inne znajdować się będą, drugi na S. Kaistan wygodzi dla Kupców, &c.

Podobne i w Kocho na S. Franciszek, i na S. Lucyą i Bożeciało.

Tomasz Clough Fabrykant Angielski, przedaie następujące towary świeżo przywiezione za barzo słuszną cenę. Przednie Mankiety: Aksamit po 12 Złotych łokieć, i drożey: Pliszeron, Kasłorowe Kapelusze po 1 Czerw: Złotym i drożey: Kulbaki z 6 Czerw: Złotych i drożey: ciekie bóty i trzewiki, Kasłamayki i Kamlot w prąszki; różnego gatunku, brytywy i scyzoryki: tombakowe i stalowe sprzączki, srebrne Zegarki po 6 Czerw: Złotych i drożey, tańcuszki i haczyki do Zegarków, welniane pończochy, różnego gatunku, po 3 Czerw: Złote tuzin i drożey, dziane i tkane welniane Kamizelki i spodnie, iedwabne pończochy, dito Kamizelki i spodnie, chustki iedwabne, Angielskie guziki, garnitury sprzączek z kamiami dla Dam i Kawalerów, pierścienie; bracelety, sprzączki do podwiązków i do taśm, pierśowe sprzączki i inne różne towary. Ma sklep swój przy Krakowskiej Bra-

mie, u Pana Ziemmanna, par terre.

Podaje się do wiadomości, iż z Niedzieli na Poniedziałek w nocy uciekło dwóch Ludzi, Rymarz Nadworny, imieniem Mikotay Nowakowski, w barwie popielatey z kurmazynowemi obszlegami i sznurkiem takż czerwono przerabianym, w pasie czerwonym rasowym, a czapce wierzchu białego z czarnym rankiem, lat circiter 20 mający, w zrośtu średniego, twarzy okrągłej nie co dziubatey, włosy ciemnego, wysoko się gołący; Drugi nazwiskiem Tuszyński, za Pascholika służący, w zrośtu niskiego, w zielonych sukniach, pasie czerwonym jatkowym, czapce wierzchu białego z siwym brankiem, twarzy okrągłej, dziubatey, oka zapadłego czola posępnego i ponurego, lat podobnież około 26 mający, który ukradłszy Zupan Morowy zielony nowy, i Kubrak gredetorowy mało co zażywany, koloru Verde-Pons, Pasbachdacki ze złotem granatowy, i z bielizny sztuk kilka, namowiwszy się z wyżey wspomnianym kompanem uszli. Których gdyby kto gdzie przyszył, uprasza się mocno aby przytrzymał, i odezwat się do Postamtu Warszawskiego, za co przyzwoitą wdzięczność i wydatek swój [i sklep swój przy Krakowskiej Bra-

S U P L E M E N T

DO WIADOMOSCI WARSZAWSKICH

W SOBOTĘ DNIA 7. LISTOPADA ROKU 1767.

Z Carogrodu d. 1. Września. Dnia 24 Sierpnia przybył tu okręt ieden pod Angielską banderą, ale że Kapitan onego nie był Anglikiem, a przeto wyjednać dla siebie protekcyi Pośła Angielskiego u Porty Ottomańskiej nie mógł, okręt z Maytkami wzięty był i do Arsenalu zaprowadzony. Dowiedziano się potym, iż pomieniony Kapitan był Greczyn Angielskiej bandery dla tym bezpieczeństwa krążenia po morzu używający. Od niejakiego czasu Porta Ottomańska wiele sprzętów i amunicyi wojennych morzem czarnym wysłała, co do rozmaitych domysłów jest powodem. *Z Smirny donoszą,* iż Posel Francuski u Porty Ottomańskiej oznaymić kazał wśród ziomkom swoim tam mieszkaącym, iż którykolwiek z nich tam, lub w iakieykolwiek stronie Państwa Tureckiego Greczynkę Zonę weźmie, ten protekcyi żadney od Pośła spodziewać się na potym nie powinien. Tą rzecz wielkiego między Grekami i Francuzami poróżnienia stała się przyczyną. Morowe powietrze dotąd w Carogrodzie panujące znacznie ustało.

Z Porto-Ferrajo d. 4. Października. Statek pewny niedawno tu przybyły doniósł, iż Xebeka iedna Korsykańdów, na pomocy okręt wojenny Maltański mająca, uderzyła na okręt nieiaki Barbarzyński w odnodze *S. Fiorenzo*, i tenże okręt zabrała na którym wiele ludzi naydowało się, których w niewolą do Malty zaprowadzono. Mamy także wiadomość, iż statek ieden Korsykański z *Capraja* wysłany, cztery małe statki *Genu-*

eńskie zabrał, z tych jeden zatonął ale ludzie i sprzęty na nim
naydnujące się wyratowane były; te cztery statki, łowieniem
Koralu bawiły się. Z Calvi piszą, iż to Miasto równie iako i
Zamek w Ajaccio znowu będą osadzone Francuską załogą aż
do upłynienia czasu Traktatem w Compiègne zawartym okre-
ślonego, zatym żołnierze Genuescy ustąpić z tamtąd będą
musieli.

Z Paryża d. 12. Października. Pan Gabriel pierwszy Architekt Królewski, á z tey przyczyny Dyrektor Budowniczey Akademii, podał iak powiadaią Memoryał Hrabii de S. Florentin imieniem dawnych Akademików, w którym przekłada, iż sprzeciwienie się przez nich woli Margrabi de Marigni zgadza się z prawami Akademii od Króla potwierdzonemi, i od samegoż Pana de Marigni odnowionemi. Wszyscy tym czasem oplakują zniszczenie tey Akademii tak potrzebney na utrzymanie i wydoskonalenie sztuki budowniczey, zwłaszcza że tey Akademii przypisać należy, postępy w sztuce budowniczey od sta lat uczynione, i okazałość wielu budynków, które ostatniey potomności podadzą ostatnich Królów pamiętkę. Spodziewać się należy, iż Król Junc doskonałey o tey całej sprawie uwiadomiony, tę tak pożyteczną całemu narodowi Akademią w całości zachowa. Ustanowiona była ta Akademia R. 1621 za powodem onego wiekopomney sławy Ministra Colberta, nadał iey utwierdzające listy swoje Król dnia 1 Lutego 1717, które 18 Czerwca tegoż roku zapisane do Książ Parlamentowych były. Pierwsza Klasya zawiera 10 Architektów, i dożywotniego Sekretarza. W drugiej jest 12 Architektów. W tey Akademii dwóch było Profesorów, jeden budowniczey sztuki co do ozdób budynków, drugi Geometrii, wymiarów, Mechaniki, &c. Co rok na S. Ludwik dwa medale uczniom naylepiey do budowniczey sztuki przykładającym się dawano, jeden złoty, á drugi srebrny. Ten któremu złoty dostał się, miał tym samym prawo uczenia się kosztem Królewskim Architektoniki w Rzymie.

Z Londynu d. 2. Października. Dwór weźmie na się żalobę z przyczyny Xiążęcia de York. dnia 4 tego miesiąca. Choroby

wielką w ludziach klęskę w Senegambii w Afryce sprawiły. Półkownik *O. Hara* musiał do wysp *Kapu* zielonego dla polepszenia zdrowia swojego udać się. Nabyte w Afryce Kraie pozbawiły już nas kilku tysięcy ludzi. Wynalazek nowy nie dawno wspomniany Officyera pewnego Angielskiego, to jest bomby równającej się kuli armatney od 40 funtów, tym jest osobliwszy, iż bombę pomienioną zagrzebawszy gdy na nią co padnie albo kto nastąpi, sama się zapala przez się, i to wszystko co nad nią nayduie się wysadza. Taż bomba pod drzwiami zakopana za otworzeniem drzwi też skutki sprawuje. Doświadczone już tego, a sztuki tej wynalazca Pan *Wolwich* obiecuje, iż takową bombę pod nayogromniejszym statkiem na *Tamizie* położywszy sam na przeciwnym brzegu stojąc bez żadney podniety dokaże tego, iż statek wyładzony będzie. Doświadczenia uczynione bardzo się podobały, ale przyjąć wynalazku tego nie cheiano dla tego, iżby morderstwa zbytecznego był przyczyną. (a) *Bat Mercure* nazwany z Bengalu w *Jndyach* wschodnich wysłany doniósł tu, iż przy końcu miesiąca *Marca* rozmaite z tamtąd do Anglii wysłane były okręty, których się lada dzień spodziewać należy. Odebraliśmy też wiadomość

(a) *Ten postępek Angielskiego Narodu w nieprzyjęciu wynalazku tego tak na wojnie szkodliwego, pokazuje delikatność Anglików w zachowaniu prawa narodów. Prawo Narodów [mówi Montesquieu w Księdze 1. Rozd: 3.] na tym zasadza się, iż Narody powinny w pokoju iak tylko mogą naywięcej dobrego sobie czynić, a podczas wojny iak naymniej mogą złego sobie wyrządzać bez ubliżenia iednak prawdziwym pożytkom swoim. Bomby zatem tego nowego wynalazku nie mnieyby się prawu Narodów sprzeciwiły iak zaprawienie trucizną zrzódeł, napuszczanie iadem oręża, albo też sławny on proch, *Ottomańskim prochem* nazwany, którego iak powiadają, próżno od dawnego już czasu szukają Turcy, aby za rzuceniem bomby tym prochem najjadowniejszym napełnionej, wszystkich razem Miasta iakiego obywateli życia pozbawić mogli.*

domeść o wielkim zwycięstwie nad Indyjanami *Marattas* na, zwanemi odniesionym. Ci z wielką potęgą przeciw Bengalickiemu (Nabobowi i przeciw samemu Mogolskiemu Cesarzowi ciągnęli. Anglicy w pewnych wawozach na nich napadłszy tak środze onych zbili, iż przez długi czasu przeciąg przyiść do siebie nie będą mogli. Jest tu odgłos, iż Xiążę *de Gloucester* Lowczym wielkim w *Windsor*, a Królewic Fryderyk Biskup Osnabrucki Xiążęciem *de York* zostaną. Pałac nader wspaniały zmarłego Xiążęcia *de York*, Xiążęciu *de Gloucester* tego zaś mieszkanie Xiążęciu *de Cumberland* dostaną się. Temuż Xiążęciu *de Cumberland* nadany będzie wakujący Order podwiązkowy po śmierci Xiążęcia *de York*. Wiadomość o śmierci Xiężney Landgraffowej Hessen-Kasselskiej nie prawdzi się. Parlament ma się zgromadzić dnia 24 Listopada.

Z Frankfortu d. 10. Października. Listy z Liworny pisane donoszą, iż na wyspie Korfycie nayduie się wiele ludzi na kruszcach znających się z Saxonii sprowadzonych, którzy kruszce w górach Miastu *Nebbio* przyległych kopać mają. Powiadaią, iż tam obfite bardzo srebrne kruszce są odkryte.

Z Frankfortu d. 16. Października. Listy z Genewy donoszą, iż Xiążę *de Choiseuil* przez swoje do *Gurich* posłane listy z tym się oświadczył, iż Król Jmć Francuski od swojego względem Genewy przedsięwzięcia nie odstępuje. Ale raczy pragnie tego aby Kantony Szwajcarskie pełnomocnych Ministrów do *Soloturnu* wysłały dla ułożenia tam razem z Kawalerem *de Beateville* decyzji rozterków Genueskich, co iedynym jest źródkiem do przywrócenia porządku i spokojności w pomienionej Rzepltey. Przydaie Xiążę *de Choiseuil*, iż się spodziewa pomysłnego z tey decyzji skutku, który skoro nastąpi Król Jmć i woysku swemu ustąpić każe i handlom wolność przywróci. Gdyby zaś skutku pozbawiona być miała, tedy Kantonów powinność będzie użyć źródków, które w mocy swojej mają, dla przyprowadzenia do skutku tey decyzji, podług przyiętych obowiązków R. 1738. Jnaczy sam Król Jmć Francuski staranie to na się wziąć będzie musiał.